

Gedreven zeeduizendpoot is ingeslapen

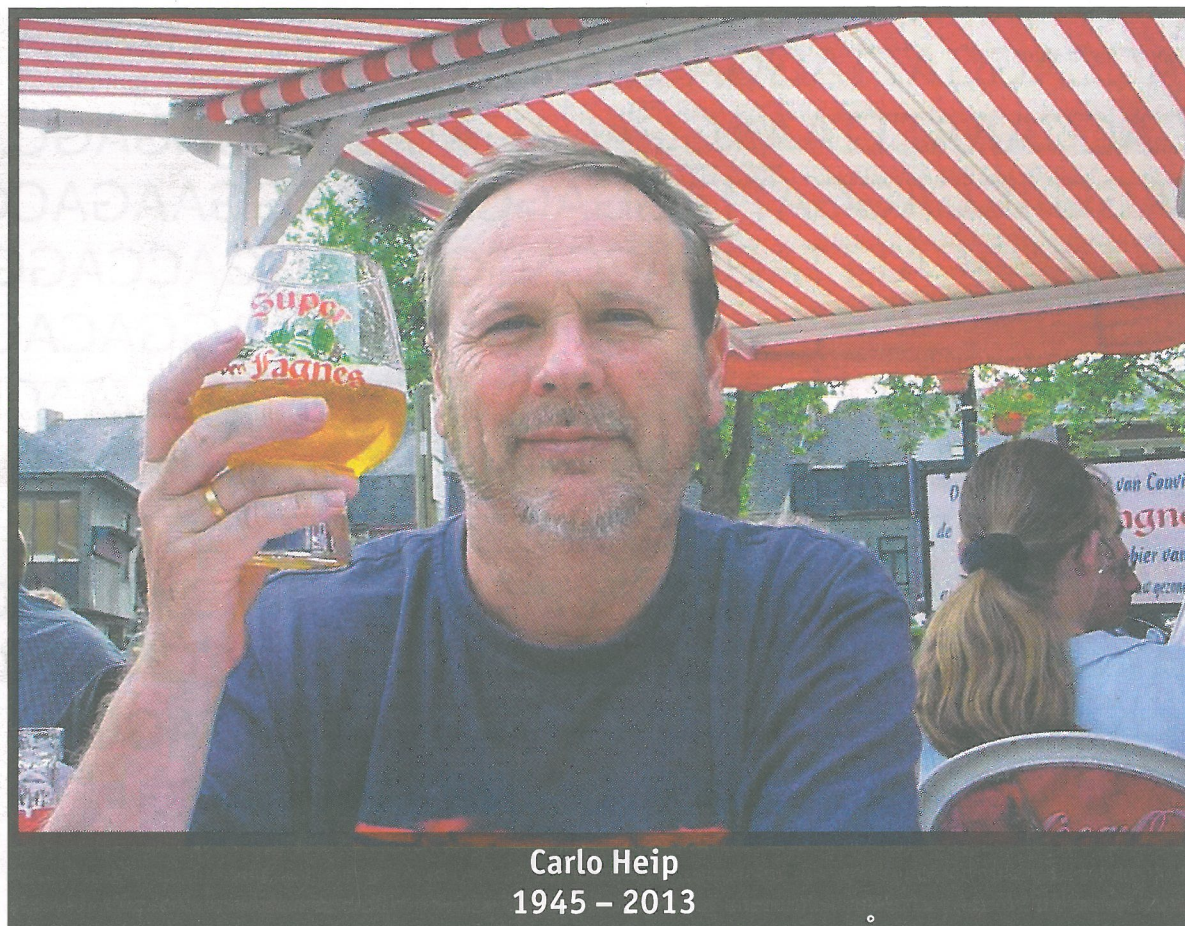
IN MEMORIAM

Door Gert van Maanen

'Een eminente wetenschapper, een geëngageerde intellectueel en een directeur met visie en leiderschap. Hij heeft een hefboomfunctie vervuld in de wereldwijde studie en bescherming van mariene biodiversiteit', zo omschrijft het NIOZ in een onder collega's verspreid bericht oud-directeur Carlo Heip. Die overleed vrijdag 15 februari in zijn slaap aan de gevolgen van een hersentumor.

Heip ging in 2011 met pensioen als algemeen directeur van het NIOZ op Texel. Daarvoor was hij jarenlang directeur van het Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie (CEME) in Yerseke, dat sinds vorig jaar ook onder het NIOZ valt. Heip was tevens als bijzonder hoogleraar biologische oceanografie en estuariene ecologie verbonden aan de universiteiten van Gent en Groningen. Hij is in het harnas gestorven: hij was nog altijd hoofdredacteur van *Journal of Sea Research* en was in januari nog coauteur van een *Science*-publicatie over meetnetwerken voor biodiversiteit.

Heip studeerde biologie in Gent en richtte daar een onderzoeksgroep voor mariene biologie op. 'Als student begon ik met kijken naar het kleine spul, naar de ecologische rol van roeipootkreeftjes en nematoden in de zeebodem. Via de ecotoxicologie ben ik geleidelijk aan steeds dieper de zee ingedoken en in Nederland beland, als een Vlaamse vis in Hollands water', aldus Heip in interview met *Bionieuws* (nummer 20,

Carlo Heip
1945 – 2013

2011). In 1987 werd hij directeur van het Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek in Yerseke, dat in 1992 als CEME aanvankelijk werd ondergebracht bij het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW). Onder zijn leiding kreeg het CEME een internationale oriëntatie en inbedding in Europese onderzoeksprogramma's. Hij combineerde vanaf 2006 jarenlang het directeurschap

van het NIOZ en CEME, en speelde een belangrijke rol in de fusie van deze twee instellingen binnen NIOZ. Tegelijk hield hij altijd een voet aan de grond in Vlaanderen: hij woonde in Kalmthout en had vele contacten in de Vlaamse mariene wereld. Ook leidde Heip een gemeenschappelijk onderzoeksprogramma naar de ecologie van de Schelde.

Zijn joviale Vlaamse omgangsvor-

men waren legendarisch. Op zijn afscheidsbijeenkomst in 2011 toonden meerdere sprekers de onconventionele foto van Heip met een glas Belgisch bier, die nog altijd zijn persoonlijke NIOZ-pagina op het internet siert. 'Een politiek uiterst incorrecte foto, maar wel Carlo ten voeten uit', aldus de Duitse microbiële ecooloog Antje Boetius. Als wetenschapper was Heip vooral inspirator van vele

nationale en internationale initiatieven in de mariene wetenschappen. Hij speelde een belangrijke rol in Europese onderzoeken naar land-oceanaaninteracties, met een nadruk op ecologische processen in estuaria. Als troetelkindjes beschouwde hij het in 2010 afgeronde mondiale project Census of Marine Life en het EU-project Marbef (Marine Biodiversity and Ecosystem Functioning). Dat bracht op Europese schaal taxonomen en ecologen samen om bescherming van mariene biodiversiteit we-

Maar liefst zes zeediersoorten zijn naar Heip vernoemd: vier nematoden en twee roeipootkreeftjes

tenschappelijk te onderbouwen. Zowel wat betreft het ecologisch beheer van de kust als de bescherming van mariene biodiversiteit was hij zeer betrokken bij het doorgeven van wetenschappelijke resultaten naar beleid en beheer.

Maar liefst zes zeediersoorten zijn naar Heip vernoemd: vier nematoden en twee roeipootkreeftjes. Hieronder bevindt zich de nog te publiceren *Carlocalanus heipi*, het enige calanoïde roeipootkreeftje dat niet in de vrije waterkolom maar juist in het sediment leeft. Een collegiaal eerbetoon aan een Vlaamse zeeduizendpoot die intellectueel de omgekeerde reis doormaakte. Collega's herinneren Heip vooral als een warm en toegewijd persoon.